

Polnisch

Informacje
dolnosaksońskiego przewodniczącego
landowej komisji wyborczej

Zarys dolnosaksońskiego
systemu wyborów komunalnych

Zarys dolnosaksońskiego systemu wyborów komunalnych

W Dolnej Saksonii co pięć lat wybierani są mandatariusze dla ponad dwóch tysięcy przedstawicielstw komunalnych (zgromadzenie regionów, sejmiki powiatowe, rady miejskie, rady gminne, rady gmin zbiorczych, rady dzielnicowe i rady lokalne). W miastach wydzielonych wybiera się tylko radę miejską. W Hanowerze i Brunshwiku dodatkowo ustanawia się skład rad dzielnicowych. W wielu komunach wyborcy są jednocześnie wezwani do bezpośredniego wyboru pracujących w pełnym wymiarze godzin starostów, burmistrzów jak też w regionie Hanoweru prezydenta regionu.

W należących do powiatów gminach wzywa się w ekstremalnym przypadku do oddania głosu w pięciu różnych wyborach:

- W gminach należących do gmin zbiorczych do wyborów powiatowych, wyborów do rad gmin zbiorczych, wyborów do rad gminnych, jak też wyborów burmistrza i starosty;
- W gminach jednolitych do wyborów powiatowych, wyborów do rad gminy, jak też wyborów burmistrza i starosty i ew. wyborów rady miejskiej.

Kto może wybierać?

Uprawnieni do głosowania (tak zwane aktywne prawo wyborcze) są Niemcy lub obywatele innego kraju członkowskiego Unii Europejskiej, gdy w dniu wyborów ukończyli 16-ty rok życia i

- od przynajmniej trzech miesięcy mają swoje stałe miejsce zamieszkania w danym okręgu wyborczym, w którym chcą wybierać (np. w powiecie ziemskim dla wyborów do sejmiku powiatowego),
- nie są pozbawieni prawa wyborczego na podstawie cywilnego lub karnego orzeczenia sądu,
- wpisani są na listę wyborców lub posiadają poświadczenie uprawnienia do głosowania.

Listy wyborców prowadzone są przez gminy (gminy zbiorcze). Uprawnieni do głosowania wpisywani są z reguły automatycznie na listę wyborców. Następuje to jednak tylko wtedy, gdy nie zapomnieli oni zgłosić się w ich gminie (we właściwym czasie)!

Kto może być wybrany?

Przedstawicielstwa komunalne

Wybrany (tak zwane pasywne prawo wyborcze) może być ten, kto w dniu wyborów

- ukończył 18-ty rok życia,
- od przynajmniej sześciu miesięcy ma swoje stałe miejsce zamieszkania w okręgu wyborczym (np. w gminie dla wyborów do rady gminnej) i
- od przynajmniej jednego roku jest Niemcem lub od przynajmniej jednego roku posiada obywatelstwo innego kraju członkowskiego Unii Europejskiej i
- nie jest pozbawiony wybieralności na podstawie cywilnego lub karnego orzeczenia sądu.

Wybory bezpośrednie

W wyborach na burmistrza lub starostę może być wybierany ten, kto w dniu wyborów

- ukończył 23-ci ale jeszcze nie 65-ty rok życia,
- od przynajmniej jednego roku jest Niemcem lub od przynajmniej jednego roku posiada obywatelstwo innego kraju członkowskiego Unii Europejskiej,
- nie jest pozbawiony wybieralności na podstawie cywilnego lub karnego orzeczenia sądu i ręczy za to, że ona/on w każdym czasie broni podstawowego wolnościowo-demokratycznego porządku w rozumieniu ustawy zasadniczej.

Tutaj warunki wybieralności nie wymagają, aby kandydat miał swoje stałe miejsce zamieszkania w tym okręgu wyborczym, w którym kandyduje.

Kto może zestawiać propozycje kandydatur wyborczych?

Propozycje kandydatur wyborczych mogą być zgłaszane przez partie polityczne, grupy uprawnionych do głosowania (grupy wyborców) i osoby pojedyncze. Prawne postanowienia wyborcze nie zawierają żadnych wymogów odnośnie wyznaczenia celu grup wyborców, ich formy organizacyjnej, ich wielkości itd. Również luźne połączenia uprawnionych do głosowania mogą zatem występować jako grupy wyborców i zgłaszać propozycje kandydatur wyborczych na wybory komunalne.

Jak dochodzi się do propozycji kandydatury wyborczej?

Kto spełnia wymogi wybieralności, ten może

- dać się wpisać na listę (=propozycja kandydatury wyborczej) partii politycznej jako kandydat, gdy jest członkiem tej partii lub bezpartyjnym,
- utworzyć grupę wyborców z innymi obywatelami, którzy realizują te same lub podobne interesy i z tymi obywatelami wystawić wspólną listę, lub
- stanąć do wyborów jako kandydat pojedynczy.

Wyznaczenie kandydatów i ich kolejność na propozycji kandydatur wyborczych partii politycznej lub członkowsko zorganizowanej grupy wyborców (= podobna do partii struktura ze statutem i programem) musi nastąpić w tajnym głosowaniu przez dane zgromadzenie członków lub delegatów partii lub grupy wyborców.

W tajnym głosowaniu mogą uczestniczyć tylko uprawnieni do głosowania Niemcy i obywatele unii, którzy są członkami partii lub członkowsko zorganizowanej grupy wyborców. Tajne głosowanie jest tylko wtedy ważne, gdy wzięły w nim udział przynajmniej trzy osoby uprawnione do wyborów.

Do założenia grupy wyborców wystarczają z reguły trzy osoby uprawnione do głosowania. Zestawienie kandydatów na propozycji kandydatury wyborczej niezorganizowanej członkowsko grupy wyborców, musi nastąpić na zgromadzeniu uprawnionych do głosowania zwolenników tej grupy wyborców. Dla zwołania takiego zgromadzenia nie trzeba przestrzegać żadnych szczególnych formalności. Wszyscy uprawnieni do głosowania

zwolennicy tej grupy wyborców muszą jednak otrzymać możliwość wzięcia udziału w zgromadzeniu. Również tu obowiązuje, że wyznaczenie kandydatów na propozycji kandydatury wyborczej nastąpić musi w głosowaniu tajnym.

Kto chce stanąć do wyborów jako kandydat pojedynczy, ten może się zaproponować sam.

Partie, grupy wyborców i kandydaci pojedynczy, mogą tylko wtedy zgłaszać swoje propozycje kandydatur wyborczych, gdy będą one poparte podpisem na urzędowym formularzu przez określoną liczbę uprawnionych do głosowania danego okręgu wyborczego (wyjaśnienie w rozdziale „Jak się wybiera” na tej stronie). Tylko ten, kto jest już reprezentowany w przedstawicielstwie okręgu wyborczego (np. rada gminy) lub w Niemieckim Bundestagu lub Dolnosaksońskim Landtagu, jest zwolniony z tego obowiązku. Urzędowe formularze do popierających podpisów wydawane są przez właściwych dla danego okręgu wyborczego przewodniczących komisji wyborczych. Tam można też uzyskać dalsze informacje, np. o liczbie mających być przedłożonymi podpisów popierających.

Dla kandydatury na propozycji kandydatury wyborczej w wyborach (pracującego w pełnym wymiarze godzin) burmistrza lub starosty obowiązują odpowiednio powyższe uregulowania.

Jak się wybiera?

Wyborcy otrzymują po jednej kartce do głosowania na każde wybory, w których uczestniczą (np. jedną na wybory sejmiku powiatowego i jedną na wybory rady ich gminy, ew. również po jednej kartce do głosowania na wybory starosty lub burmistrza).

W wyborach przedstawicielstw (np. sejmik powiatowy, rada gminy) obowiązuje trzygłosowe prawo wyborcze z możliwością kumulowania i mieszania. Wyborcy mogą, inaczej niż w wyborach do Bundestagu i Landtagu, na każdej kartce do głosowania postawić trzy krzyżyki. Mogą oni oddać wszystkie trzy głosy na propozycję wyborczą w jej całości (lista ogólna) lub oddać na jednego kandydata na propozycji kandydatur wyborczych (kumulowanie). Głosy mogą jednak też zostać podzielone na kilka list ogólnych i/lub kilka kandydatów tej samej propozycji kandydatury wyborczej lub różnych propozycji kandydatury wyborczej (mieszanie).

System wyborczy zakłada, że wszyscy kandydaci podani są na kartce do głosowania. Ponieważ jedna lista kandydatów na cały okręg wyborczy (np. gmina, powiat ziemski) zawierałaby za dużą liczbę kandydatów, to następuje podział okręgu wyborczego na w przybliżeniu takiej samej wielkości obszary wyborcze z każdorazowo różnymi listami kandydatów.

O ile wybory burmistrza lub starosty następują w jednym okręgu wyborczym, to przeprowadzane one są zgodnie z zasadami wyborów większościowych. Na każde z tych wyborów bezpośrednich wyborcy mają tylko jeden głos, który mogą oddać jednemu kandydatowi poprzez zaznaczenie krzyżykiem na kartce do głosowania.

Jak się liczy?

Przedstawicielstwa komunalne

Mandaty do przedstawicielstw komunalnych nadawane są zgodnie z zasadami wyborów proporcjonalnych powiązanych z wyborami osobowymi.

Dla podziału miejsc ma zastosowanie procedura proporcjonalności nazwana od nazwisk Anglika Thomasa Hare i niemieckiego profesora matematyki Horsta Niemeyera. Przy jej zastosowaniu stosunek głosów zostaje przeniesiony proporcjonalnie na stosunek miejsc. W tym celu ogólna liczba mających być w danym przedstawicielstwie obsadzonych miejsc pomnożona przez liczbę głosów oddanych na propozycję kandydatury wyborczej i podzielona przez ogólną liczbę wszystkich oddanych głosów. To obliczenie daje liczby proporcjonalne. Każdy podmiot propozycji kandydatury otrzymuje najpierw tyle miejsc, ile zgodnie z jego liczbą proporcjonalną wynika dla niego pełnych miejsc. Będące jeszcze po tym do podziału miejsca otrzymują partie lub grupy wyborców z największymi ułamkami liczbowymi. W ramach propozycji kandydatów wyborczych partii i grup wyborczych, kolejność przychodzi na kandydatów częściowo zgodnie z zasadami wyborów osobowych (kolejność zgodnie z liczbą osobiście otrzymanych głosów), częściowo zgodnie z zasadami wyborów na listy (kolejność zgodnie z mianowaniem w propozycji kandydatury wyborczej). W wyborach komunalnych nie ma minimalnego udziału w głosach dla udziału w procedurze podziału („klauzula zaporowa”).

Wybory bezpośrednie

Wybory bezpośrednie burmistrzów, starostów, przeprowadzane są zgodnie z zasadami wyborów większościowych. Wybrany jest ten, kto otrzymał więcej niż połowę ważnych głosów lub jako kandydat jedynej dopuszczonej propozycji kandydatury wyborczej wybrany został przez przynajmniej 25 ze stu uprawnionych do głosowania i otrzymał większość oddanych ważnych głosów. Jeżeli do wyborów stawiono się więcej kandydatów, ale nikt z nich nie otrzymał wymaganej liczby głosów, to w drugą niedzielę po wyborach odbywają się wybory końcowe między obu kandydatami z największą liczbą głosów; przy takiej samej liczbie głosów decyduje los, kto weźmie udział w wyborach końcowych.

Gdzie się wybiera?

Do głosowania tworzone są okręgi wyborcze. Mniejsze gminy (nie więcej niż 2 500 mieszkańców) tworzą jeden okręg wyborczy, większe gminy zostają podzielone na kilka okręgów wyborczych. Gminy ustalają liczbę okręgów wyborczych jak też lokal wyborczy dla każdego okręgu wyborczego.

Kto jest wpisany na listę wyborców, ten otrzymuje automatycznie powiadomienie o wyborach. Na nim podane jest, w jakim lokalu wyborczym wyborca może skorzystać ze swojego prawa wyborczego. Kto z ważnego powodu (np. urlop, choroba) nie ma możliwości pójścia do lokalu wyborczego, lub bez jego winy nie jest wpisany na listę wyborców, ten może złożyć wniosek o poświadczenie uprawnienia do głosowania i skorzystać z możliwości wyborów listownych.

Kto przeprowadza wybory?

Przygotowanie i przeprowadzenie wyborów komunalnych przypada w pierwszej kolejności w zakresie kompetencji gmin, których urzędy wyborcze mają wypełniać istotne organizacyjne zadania jednostkowe. Do nich zaliczają się na przykład

- sporządzanie i prowadzenie list wyborców,
- powiadamianie uprawnionych do głosowania o ich prawie wyborczym,
- wydawanie poświadczeń uprawnienia do głosowania i dokumentów na wybory listowe,
- ustalanie i urządzenie lokali wyborczych,
- powoływanie członków prezydium wyborczego i ich szkolenie,
- dostarczanie kartek do głosowania,
- zestawianie wyników wyborów z poszczególnych okręgów wyborczych,
- przechowywanie dokumentów wyborczych.

Ważne działania i decyzje muszą jednak być podejmowane nie przez urzędy administracyjne, lecz przez niezależne organy wyborcze. Są nimi przewodniczący komisji wyborczych w powiatach ziemskich, gminach i gminach zbiorczych, będące do utworzenia dla każdego okręgu wyborczego (np. powiat ziemski, gmina) komisje wyborcze jak też będące do powołania na dzień wyborów prezydium wyborcze.

Zadaniem komisji wyborczych jest przede wszystkim kontrola i dopuszczanie złożonych propozycji kandydatur wyborczych i ustalanie ostatecznego wyniku wyborów.

Prezydium wyborcze są w lokalach wyborczych poszczególnych okręgów wyborczych odpowiedzialne za prawidłowy przebieg głosowania i ustalenie wyników wyborów.

Członkowie komisji wyborczych i prezydiów wyborczych powoływani są z uprawnionych do głosowania danego okręgu wyborczego; pracują oni społecznie. Do przejścia takiej honorowej funkcji zobowiązany jest każdy uprawniony do głosowania. W całym landzie Dolna Saksonia do wyborów komunalnych potrzebnych jest około 75 000 pracujących społecznie osób.